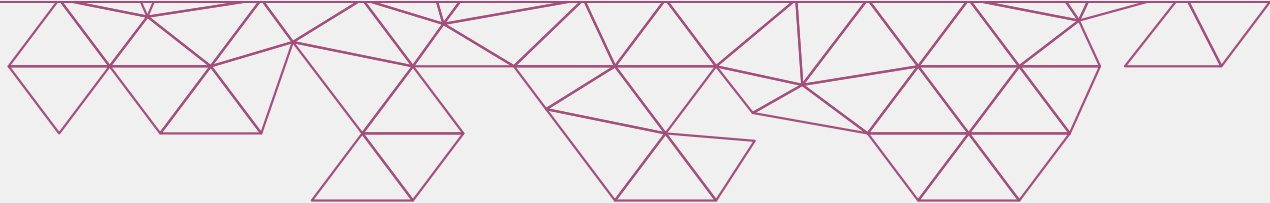

PLANPROGRAM

STRATEGISK NÆRINGSPLAN

Saksnr:

Versjonsnummer	Utarbeidet	Faglig godkjent	System-godkjent	Sist revidert - Dato

INNHOOLD

FORORD	1
01 Innledning	2
02 Hva er en strategisk næringsplan?	4
03 Definisjoner på ord og uttrykk i planarbeidet	5
3.1 Planstrategi	5
3.2 Planprogram	6
3.3 Planprosess	6
3.4 Lokalsamfunn, arealplanen og økonomiplanen i Longyearbyen lokalstyre	6
3.5 Temaplaner	7
3.6 Medvirkning og involvering	7
04 Status i det strategiske næringsarbeidet pr. 2023	8
05 Føringer og rammer, planprosess strategisk næringsplan	9
5.1 Longyearbyen lokalstyre	9
5.2 Longyearbyen lokalstyres styringsplaner	9
5.3 Statlige rammer som påvirker planarbeidet med næringsplanen	11
06 Planprogram	14
6.1 Mål med planprosess, planprogram og næringsplan	14
6.2 Planprogrammets beslutningsprosess og behovet for revisjoner av næringsplanen	15
07 Prosjektplan for forprosjektet - strategisk næringsplan	17
7.1 Medvirkning, involvering og forankring	18
7.2 Mål og rammer i prosjektplanen	18
7.3 Omfang og avgrensning	18
7.4 Organisering (prosess og prosjektledelse samt øvrige roller)	18
7.5 Beslutningspunkter, oppfølging og milepæler	19
7.6 Risikoanalyse og kvalitetssikring	19
7.7 Gjennomføring	20
7.8 Forstudien	20
08 Oppbygging og utviklingen av strategisk næringsplan	22
8.1 Fremtidig organisering av arbeidet med lokal offentlig tilrettelegging for næringsutvikling Longyearbyen	22
8.2 Næringsarbeidet utføres i egen regi av Longyearbyen lokalstyre	23
8.3 Næringsarbeidet settes ut i egen virksomhet	23
8.4 Oppbygging og struktur i den strategiske næringsplanen	24

09	Temaer i planprosessen	26
	9.1 Andre relevante tema i planutviklingen av næringsplanen	28
	9.2 Andre utviklingsbehov	29
	9.3 Andre relevante tema i planprosessen for strategisk næringsplan	32
	9.4 Andre utviklingsbehov	33
	9.5 Behovene for medvirkning, involvering og samhandling	33
10	Fremdriftsplan	35
11	Budsjett for planprosessen med strategisk næringsplan	36

FORORD

I 2021-2022 ble forstudien næringsvennlig Longyearbyen lokalstyre gjennomført i tråd med Innovasjon Norge sitt program for kommuner i omstilling (næringsvennlig kommune). Forstudien avdekket konkrete forbedringsområder, der ett var utvikling av strategisk næringsplan. Lokalstyret gjorde en politisk beslutning i mars 2023 om å løse dette gjennom utvikling av forprosjektet næringsvennlig Longyearbyen lokalstyre og å utarbeide strategisk næringsplan.

Longyearbyen lokalstyre eier planprosessen, den fremtidige næringsplanen og fremtidige revisjoner. Planen godkjennes og revideres av politisk nivå (Miljø- og næringsutvalget, Administrasjonsutvalget og lokalstyret).

Det legges opp til tilstrekkelig medvirkning, involvering og forankring av planarbeidet hos målgrupper, interessenter og premissgivere. Dette dokumentet sammen med prosjektplan for forprosjektet beskriver hvordan dette skal gjennomføres.

Dette dokumentet utgjør planprogrammet for utviklingen av en temaplan for næringsutvikling (strategisk næringsplan). Planprogrammet beskriver planprosessen for arbeidet som skal gjennomføres frem mot høsten 2024. Forslag til strategisk næringsplan vil bli behandlet politisk 2. halvår 2024.

1 INNLEDNING

Dette dokumentet utgjør planprogrammet for utviklingen av en temaplan for næringsutvikling (strategisk næringsplan). Planprogrammet beskriver videre planprosessen for arbeidet som skal gjennomføres frem mot høsten 2024. Forventet resultat er at Longyearbyen lokalstyre får etablert rammer for styring, organisering og ressursbruk på offentlig lokal tilrettelegging for bærekraftig privat næringsutvikling. Rammene skal inkludere lokale mål, tiltak og bruk av ressurser (kapital og menneskelige ressurser) på næringsutvikling, i tråd med nasjonale mål for privat næringsutvikling i Longyearbyen.

Planprosessen, fremtidige revisjoner og den fremtidige næringsplanens eierskap tillegges Longyearbyen lokalstyre. Planen godkjennes og revideres av politisk nivå (miljø- og næringsutvalget, administrasjonsutvalget og lokalstyret). Forvaltningen av rammene i strategisk næringsplan tillegges det administrative nivået i Longyearbyen lokalstyre, mens den operative delen av arbeidet (tiltakene) gjerne kan ansvarliggjøres hos aktører i målgruppene.

Planprosess og fremtidige revisjoner av planen tillegges flere tiltak for medvirkning og involvering av målgruppene, interessentene og premissgiverne.

Noen av målene og ønsket resultat/effekt av å utvikle den strategiske næringsplanen:

- Større forutsigbarhet i næringsarbeidet for planeier, interessenter, målgrupper og premissgivere.
- Sikre lokaldemokratisk og lokalpolitisk styring og prioritering av rammer og ressurser i arbeidet med bærekraftig lokal næringsutvikling og verdiskapning.
- Strategisk næringsplan skal være et rasjonelt og effektivt styringsverktøy i det offentlige lokale næringsutviklingsarbeidet.
- Sikre ivaretagelse av et helhetlig og bærekraftig næringsliv i Longyearbyen lokalstyre.
- Den strategiske næringsplanen skal virke innenfor rammene av nasjonale mål og rammer for næringsutvikling i Longyearbyen (svalbardpolitiske mål og rammer).

I 2021-2022 ble prosjektet forstudie næringsvennlig Longyearbyen lokalstyre gjennomført på bestilling fra lokalstyret i tråd med Innovasjon Norge sitt program for kommuner i omstilling (næringsvennlig kommune). Med bistand fra Kupa (sertifisert rådgiver) ble det opprettet en styringsgruppe bestående av Svalbard næringsforening, Visit Svalbard, hovedtillitsvalgte, ansatte, administrative og politiske ledere i Longyearbyen lokalstyre. Forstudien gjennomførte questback-undersøkelser blant 200 personer, inkludert ca. 25 dybdeintervjuer av aktører i næringslivet, LL-ansatte og folkevalgte politikere i Longyearbyen lokalstyre. Forstudien avdekket fire konkrete forbedringsområder som lokalstyret gjorde en politisk beslutning i mars 2023 om å løse gjennom utvikling av forprosjektet næringsvennlig Longyearbyen lokalstyre.

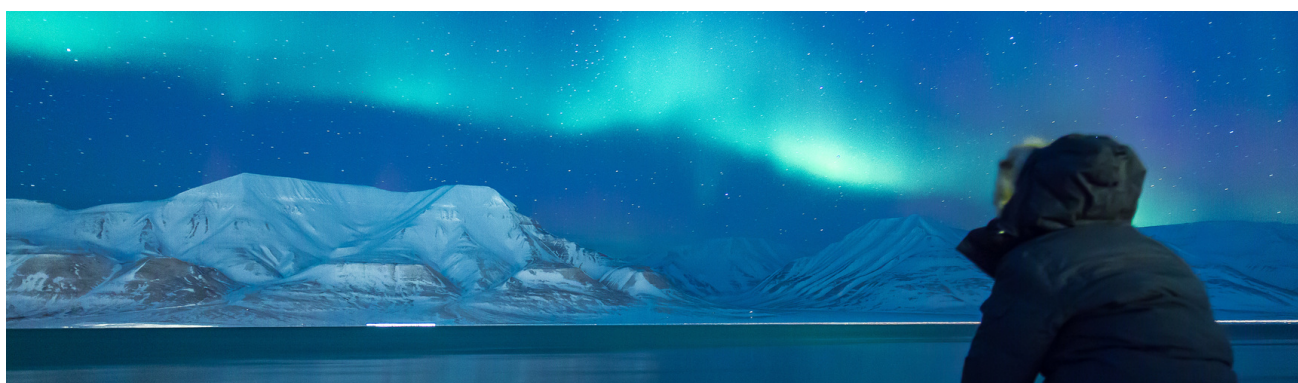
Svalbardmeldingene er nasjonale rammer som utgjør viktige premisser for lokal offentlig- og privat aktivitet og utvikling knyttet til samfunns- og næringsutvikling i Longyearbyen. I januar 2018 varslet regjeringen Støre at det innen 1. halvår 2024 skal legges frem ny stortingsmelding om Svalbard for stortinget. Regjeringen legger frem nye stortingsmeldinger om Svalbard ca. hvert 8-10 år. Stortingsmeldinger brukes når regjeringen vil presentere saker for stortinget uten forslag til konkrete vedtak eller at regjeringen ønsker grunnlag for ny eller endret lovgivning. I stortingsmeldingen gis en grundig redegjørelse for regjeringens analyser, planer og ambisjoner innenfor svalbardpolitikken. Den siste stortingsmeldingen om Svalbard ble lagt frem i 2015 (Meld.St. 32 (2015-2016)). I 2019 la regjeringen også frem en Regjeringens innovasjons- og næringsstrategi for Svalbard legger også premisser for lokal privat og offentlig næringsaktivitet på Svalbard. Det er pr. juli 2023 ikke kjent for Longyearbyen lokalstyre om innovasjons- og næringsstrategien skal revideres i arbeidet med ny stortingsmelding. Dette forholdet må avklares med regjeringen, slik at det blir kjent hvorvidt regjeringens strategier skal legges til grunn i utviklingen av en lokal strategisk næringsplan.

Både offentlige og private aktører sine behov ivaretas normalt av stortingsmeldinger om Svalbard i et overordnet perspektiv. Arbeidet med den lokale næringsplanen søker også å ivareta næringslivets behov innenfor rammene av eksisterende svalbardmeldingene. Et viktig arbeid for Longyearbyen lokalstyre i arbeidet med planprosessen for utviklingen av næringsplanen, men også operativ utførelse av den, vil være å koordinere lokalt arbeid overfor statlige myndigheter og lokalt/nasjonalt næringsliv.

Hensikten med planprogrammet er å

- klargjøre formålet, rammene og premisser for planarbeidet.
- belyse planprosessen, kontinuitet og medvirkning og involvering av målgruppene, interessentene og premissgiverne.

Alle har mulighet til å påvirke planarbeidet gjennom hele planprosessen. Planprogrammet legges ut på 30 dagers høring i tråd med Svalbardmiljølovens bestemmelser. Innspill fra høringsrunden vil offentliggjøres og tas med i det videre arbeidet med planutviklingen.

2 HVA ER EN STRATEGISK NÆRINGSPLAN?

En strategisk næringsplan er et tematisk lokalpolitisk vedtatt styringsdokument, som først og fremst er utviklet i tråd med øvrige lokale samfunnsplaner i Longyearbyen lokalstyre og de nasjonale rammene for offentlig og privat aktivitet i Longyearbyen. Planen vil inneholde lokale føringer, rammer og offentlig ressursbruk i valgperioden (mål, tiltak, organisering og ressursbruk). Planen eies og revideres av Longyearbyen lokalstyre i tråd med Longyearbyen lokalstyres politisk vedtatte planstrategi (normalt årlig for planens tiltak og en gang i valgperioden på overordnet strategi).

Gjennom planprosessen og fremtidige revisjoner skal planeieren LL sikre ivaretagelse av flere behov.

- Nasjonale lover, forskrifter, strategier og premisser nedfelt i stortingsmeldinger om Svalbard.
- Næringslivets lokale behov for tilrettelegging for lokal bærekraftig verdiskapning og næringsutvikling.
- Skape tilstrekkelig forutsigbarhet gjennom lokal offentlig tilrettelegging for privat næringsutvikling.
- Et lokaldemokratisk eierskap og dermed også styring, prioritering og forvaltning av mål, tiltak og ressursbruk på lokalt offentlig tilretteleggende næringsutviklingsarbeid i tråd med prinsipper for god forvaltningsskikk.
- Fokus på målgruppene, interessentenes og premissgiversnes helhetlige behov og premisser i utviklingen av rammene for lokal verdiskapning og næringsutvikling.
- Den strategiske næringsplanen skal gi forutsigbare rammer for lokal næringsutvikling og verdiskapning. Planen inngår i plansystemet til Longyearbyen lokalstyre som en del av lokalsamfunnsplanen, arealplanen og økonomiplanen.
- Ansvarlig og bærekraftig næringsutvikling, innovasjon og verdiskapning lokalt, inkludert belyse nødvendige behov for omstilling.
- 0-vekst i antall innbyggere i Longyearbyen.
- Planen skal søke å løse næringslivets lokale behov for tilrettelegging i tråd med behov for å løse overordnede lokale samfunnsbehov, som ikke løses av nasjonale myndigheter.
- Strategisk næringsplan skal ivareta utviklingen av et norskeid næringsliv i Longyearbyen.
- Et seriøst og velfungerende arbeidsliv i Longyearbyen.
- Tilstrekkelig lokal mobilisering av virkemiddelaktørene og norske forskningsmiljøer innenfor rammene av den lokale strategiske næringsplanen (felles innsats for å nå lokale og nasjonale mål for offentlig og privat bærekraftig verdiskapning).

3 DEFINISJONER PÅ ORD OG UTRYKK I PLANERBEIDET

Privat næringsliv utvikler egne strategiske, operative og økonomiske planer for egen verdiskapning som ivaretar profitt og lønnsomhet for sine eiere.

Longyearbyen lokalstyre gjør tilsvarende prosess i pågående samfunnsutviklingsarbeid. Offentlige planer utvikles for å gi rammer og forutsigbarhet i den lokale samfunnsutviklingen på vegne av innbyggere og næringsliv. Lokal planutvikling skjer innenfor lokale og nasjonalt politisk vedtatte rammer. Lokalt skal næringsplanen utvikles i tråd med føringene i lokalsamfunnsplanen, arealplanen og økonomiplanen med tilhørende temaplaner for ulike sektorer. Longyearbyen lokalstyre utvikler planer som ivaretar fellesskapets prioriterte behov og interesser i tråd med de nasjonale rammene.

Også i planprosesser og planutvikling legger Longyearbyen lokalstyre til grunn prinsipper om god forvaltningsskikk, likebehandling av interessenter og målgrupper. Longyearbyen lokalstyres planstrategi legger prinsippet fra plan og bygningsloven om at eierskap til utvikling, forvaltning og av mål, tiltak og ressursbruk i næringsplanen tillegges lokalpolitisk styring og prioritering på vegne av hele næringslivet.

Longyearbyen lokalstyre tar derfor eierskapet til næringsplanen og tilrettelegger for lokalpolitisk styring i tråd med nasjonale mål og rammer for offentlig- og privat aktivitet i Longyearbyen.

Det finnes en rekke begreper innenfor Longyearbyen lokalstyres planutvikling som planprogrammet gjør rede for nedenfor.

3.1 PLANSTRATEGI

Forløperen til planstrategien er en politisk prosess rundt strategiske lokale retningsvalg i samfunnsutviklingen. En del av prosessen innbefatter drøftinger av lokale utfordringer og behov samt prioritering av hvilke utfordringer som skal løses. Prosessen starter med en politisk bestilling til administrasjonen som utreder og legger frem en sak som beskriver og anbefaler hvilke lokale planer det er nødvendig å utvikle innenfor Longyearbyen lokalstyres forvaltningsplanområde og sektorer. Planstrategien til Longyearbyen lokalstyre følger normalt valgperioden for kommunevalget. Planstrategien skal omfatte drøfting av utfordringsbildet og planbehovet.

I arbeidet med Longyearbyen lokalstyres planstrategi er det kommet frem lokalpolitiske ambisjoner om å utvikle rammer for lokal næringsutvikling i Longyearbyen.

3.2 PLANPROGRAM

Et planprogram kan sees på som oppskriften for hvordan Longyearbyen lokalstyre lager en samfunnsplan. Her beskrives prosessen fra a-å (fra start til ferdig plan og hvordan planen driftes og revideres). For den som ønsker å gi innspill til planprogrammet handler det ofte om å vurdere om planprogrammet er komplett. Er det noe som mangler? Er det temaer som ikke blir omtalt som bør være med i den endelige planen? Det som ikke er nevnt i planprogrammet kommer heller ikke normalt med i gjennomføringen av planprosessen.

3.3 PLANPROSESS

En lokal, demokratisk, åpen og involverende prosess der ulike målgrupper, interessenter og premissgivere som har interesser i den endelige planen kan få si sin mening før og under prosessen med å utvikle og beskrive planen. Planprosessen for næringsplanen inneholder et bredt spekter av tiltak og aktiviteter som normalt beskrives detaljert i en prosjektplan (forstudier, analyser, planlegging, skrivearbeid, medvirknings- og involveringstiltak og koordinering av lokale behov med nasjonale rammer og premisser, høringsrunder mv). Planprosessen pågår helt frem til den blir politisk behandlet i miljø- og næringsutvalget, administrasjonsutvalget og endelig vedtatt i lokalstyret.

En del av planprosessen består også av å vektlegge og innspill som kommer fra målgrupper og interessenter, og vurdere disse opp mot relevant lovverk, stortingsmelding om Svalbard, og andre relevante nasjonale mål/rammer og nasjonale strategier som berører næringsplanen. Nasjonale rammer, føringer og premisser for lokal offentlig tilrettelegging for næringsutvikling i Longyearbyen vil ha prioritet foran lokale behov.

3.4 LOKALSAMFUNNSPLANEN, AREALPLANEN OG ØKONOMIPLANEN I LONGYEARBYEN LOKALSTYRE

Overordnet strategisk planverk som beskriver strategiske samfunns mål for utviklingen av Longyearbyen-samfunnet i en periode på 10 år. Disse planene utgjør sentrale rammebetingelser som er styrende for strategiske næringsplan.

Lokalsamfunnsplanen beskriver de overordnede samfunnsmålene, mens arealplanen er en overordnet plan som inneholder plankart med bestemmelser og en planbeskrivelse med konsekvensutredning. Arealplanen viser hvordan arealene innenfor Longyearbyen lokalstyres forvaltningsplanområde skal benyttes eller vernes

og hvordan strategiene fra lokalsamfunnsplanen og dennes temaplaner skal realiseres ved riktig lokalisering av tjenester og funksjoner. Økonomiplanen beskriver hvilke politiske prioriteringer av ressurser på kort og lang sikt som er budsjettert for måloppnåelsen.

3.5 TEMAPLANER

Dette er planverk som utvikles innenfor ulike samfunnssektorer. Normalt er temaplanene målrettede innenfor en samfunnssektor, men skal også henge sammen med andre temaplaner der det er naturlig. Temaplanene kan gjerne ha et 10 års strategisk perspektiv, men tiltaksdelen av temaplanen, inkludert økonomidelen bør revideres fortløpende underveis.

Temaplanen tar utgangspunkt i rammene fra de overordnede politisk vedtatte planene til Longyearbyen lokalstyre og inkluderer også statlige rammer som berører temaplanen.

Det skal ikke defineres nye mål i temaplanen som går ut over rammene i lokalsamfunnsplanen.

3.6 MEDVIRKNING OG INVOLVERING

Med all planutvikling i norske kommuner, inkludert Longyearbyen lokalstyre, følger nødvendigheten av å tilrettelegge for tilstrekkelig medvirkning og involvering i planprosessen. Longyearbyen lokalstyre finansieres i stor grad av offentlige midler og er en offentlig virksomhet som har sitt formål om å ivareta fellesinteressene i Longyearbyen (hjemlet i Svalbardlovens 5te kapittel). Dette stiller store krav til at planeieren evner å gjennomføre god medvirkning og involvering av borgerne i Longyearbyen i all planutvikling, og samtidig balansere hensynet til nødvendig likebehandling av målgruppene og interessentene samt ivaretagelse av statlige prioriteringer (mål), føringer og rammer for privat, lokal næringsutvikling.

I arbeidet med strategisk næringsplan, er det helt avgjørende å involvere det norske næringslivet, Longyearbyen lokalstyres administrasjon og politikk, statlige selskaper samt premissgivere (regjeringen, departementene). Av den grunn vil det være naturlig at planarbeidet med næringsplanen tar lang tid og medfører stor ressursbruk.

4 STATUS I DET STRATEGISKE NÆRINGSARBEIDET PR. 2023

Pr. 2023 eksisterer ingen politisk vedtatte rammer i Longyearbyen lokalstyre i tråd med krav til medvirkning i politisk vedtatte planstrategi. Dagens arbeid karakteriseres som fragmentert, og styres i stor grad fra sak til sak etter behov som defineres fortløpende lokalpolitisk, nasjonalpolitisk, eller delvis av det offentlige eller privateide næringslivet selv. Dette er en irrasjonell tilnærming til lokalt arbeid med næringsutvikling og verdiskapning, og skaper ikke tilstrekkelig forutsigbarhet for målgrupper, interessentene og premissgivere. Dermed eksisterer heller ingen muligheter for å måle ønskede resultater og effekter og i næringsarbeidet for Longyearbyen.

Utvikling av en næringsplan ble lokalpolitisk nedprioritert i 2021 med bakgrunn i at arbeidet med konsekvensene av koronapandemien i 2020-2022 ble prioritert. De lokalpolitiske ambisjonene for strategisk lokal næringsutvikling og verdiskapning har imidlertid eksistert lenge før koronapandemien. Dette kan illustreres gjennom flere lokalpolitiske vedtak. Mer informasjon om dette kan hentes inn ved å lese årsrapportene for næringsarbeidet i Longyearbyen lokalstyre for 2021 og 2022.

- [2021, lokalstyrets vedtak 21.6.2022, PS 57/2022 årsberetning for 2021, side 12-15.](#)
- [2022, lokalstyrets vedtak 09.05.2023, PS 38/2023 årsrapport næringsutviklingsarbeidet 2022 og planer for 2023.](#)

I forbindelse med regjeringens beslutning om å etablere en strategi for innovasjon og næringsutvikling på Svalbard, gjorde lokalstyret noen oppfølgende lokale politiske beslutninger bl.a [14.4.2020, i sak PS 15/2020 – oppfølging av innovasjons- og næringsstrategien en prioritering av tildelte midler](#). Lokalstyret gjorde her en beslutning om at 1 mill./år fra nærings- og fiskeridepartementet skal brukes til ansettelse av en næringsfunksjon i Longyearbyen lokalstyre. Lokalstyret ba miljø- og næringsutvalget om å utvikle et mandat for tilsetting av næringsfunksjon. Utvalget besluttet mandatet for næringsfunksjonen i sitt møte 02.06.2020, sak [PS 7/2020 – ny stilling – næringsrådgiver](#) funksjonens mandat og arbeidsfelt.

Proessen med utviklingen av en næringsplan startet høsten 2021. Miljø- og næringsutvalget og lokalstyret besluttet i sine møter, hhv 31.8.2021 og 12.10.2021, [Sak PS 43/202](#) og [PS 83/2021](#) at Longyearbyen lokalstyre skal delta i og gjennomføre programmet næringsvennlig kommune.

Forstudien næringsvennlig Longyearbyen lokalstyre ble gjennomført i 2022 med bistand fra Kupa og fagrapporten med anbefalte forbedringsområder ble politisk behandlet av lokalstyret i møte 21.3.2023, [Sak PS 25/23 – Sluttrapport – forstudie – næringsvennlig Longyearbyen lokalstyre](#).

5 FØRINGER OG RAMMER, PLANPROSESS STRATEGISK NÆRINGSPLAN

5.1 LONGYEARBYEN LOKALSTYRE

Rammene for Longyearbyen lokalstyres virksomhet er nedfelt i Svalbardlovens 5te kapittel. Spesielt § 29 som utgjør vår formålsparagraf skal tas hensyn til som rammebetingelse i planprosessen.

"Formålet med 5te kapitlet er å legge forholdene til rette for et funksjonsdyktig lokalt folkestyre i Longyearbyen, og for en rasjonell og effektiv forvaltning av fellesinteressene innenfor rammen av norsk svalbardpolitikk, og med sikte på en miljøforsvarlig og bærekraftig utvikling av lokalsamfunnet. Bestemmelsene i dette kapitlet skal også legge til rette for en tillitsskapende forvaltning som bygger på en høy etisk standard.

Hele 5te kapittel gjelder for Longyearbyen lokalstyres virksomhet"

5.2 LONGYEARBYEN LOKALSTYRES STYRINGSPLANER

Longyearbyen står i ulike omstillinger knyttet til samfunns- og næringsutviklingen (energi, klima, miljø, sirkulærøkonomi mv). Eksisterende nytt planverk og kunnskapsgrunnlagene som er utviklet utgjør rammer for utviklingen av den strategiske næringsplanen.

5.2.1 PLANSTRATEGI

Lokalstyret besluttet den 15.12.2020 i [sak PS 83/2020](#) planstrategien for Longyearbyen lokalstyre. Planstrategien og de eksisterende planene skal utgjøre rammene for planprosessen for den strategiske næringsplanen.

5.2.2 LOKALSAMFUNNSPLANEN, AREALPLANEN OG ØKONOMIPLANEN

Planverket beskrevet nedenfor utgjør de overordnede strategiske rammene for samfunnsutviklingen i Longyearbyen.

Lokalsamfunnsplanen ble politisk vedtatt av lokalstyret den 10.5.2022 i [sak PS 35/2022](#). Arealplanen ble vedtatt av lokalstyret 13.02.2017 i [sak PS 17/3](#) - Sluttbehandling - Arealplan for Longyearbyen planområde 2016 – 2026. Handlingsplan og økonomiplan vedtas politisk fortløpende på høsten hvert år.

Disse planene sammen med ulike temaplaner, utgjør rammer for gjennomføring av planprosessen som skal utvikle en strategisk næringsplan for Longyearbyen lokalstyre. Longyearbyen lokalstyre har satt av kr. 700.000,- til utviklingen av den strategiske næringsplanen i sin økonomiplan. Dette er midler som stammer fra statlige overføringer fra nærings- og fiskeridepartementet fra 2020.

5.2.3 ANDRE RELEVANTE STYRENDE LOKALE RAMMER FOR NÆRINGSPLANEN.

Planprosessen for strategisk næringsplan skal også ta hensyn til rammer fra øvrige undersøkelser, kunnskapsgrunnlag, retningslinjer som er administrativt eller politisk vedtatt i Longyearbyen lokalstyre. Dette inkluderer også pågående prosesser for utvikling av kunnskapsgrunnlag, retningslinjer som kan påvirke og innvirke sterkt på gjennomføring av planprosessen for strategisk næringsplan. Spesielt forhold som omhandler utvikling av mål for bærekraftig næringsutvikling, sirkulærøkonomi bør utredes, i første omgang for å etablere nødvendig kunnskap og forståelse for relevante behov og problemstillinger som gir forståelse for mål- og tiltaksutvikling som retter seg mot bærekraftige, rasjonelle og effektive løsninger i næringsarbeidet. Noen vurderinger om hva som skal tas hensyn til må gjennomføres av oppdragsgiveren fortløpende.

Fagrapporten fra gjennomført [forstudie næringsvennlig Longyearbyen lokalstyre](#) utgjør også rammer som skal følges i planarbeidet med næringsplanene.

5.2.4 FNS BÆREKRAFTSMÅL

FNs mål for bærekraftig utvikling er FNs arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikheter og stoppe klimaendringene.

Bærekraftig utvikling handler om å ta vare på behovene til menneskene som lever i Longyearbyen i dag, uten å ødelegge for fremtidige generasjoner som skal bo, virke og arbeide i Longyearbyen. Det vil være en naturlig del av planprosessen å vurdere hvordan Longyearbyen lokalstyre kan oppstille mål, tiltak og ressursbruk samt rapportering på bærekraftig næringsutvikling.

Longyearbyen lokalstyres tilnærming til bærekraftig næringsutvikling skal reflektere de tre dimensjonene klima og miljø, økonomi og sosiale forhold.

Longyearbyen lokalstyre har lagt ulik vekt på målenes betydning for lokalsamfunnsplanleggingen og for drift/tjenesteytelse, da noen av målene er mer eller mindre relevant for oss og noen av målene står i direkte strid med overordnede målsettinger i Svalbardpolitikken.

Longyearbyen lokalstyres utvalgte mål for bærekraft er innarbeidet i den politisk vedtatte lokalsamfunnsplanen og er dermed også styrende rammer for planprosessen i strategisk næringsplan.

5.3 STATLIGE RAMMER SOM PÅVIRKER PLANARBEIDET MED NÆRINGSPLANEN

5.3.1 EKSISTERENDE STORTINGSMELDING OM SVALBARD, MELD.ST.32 (2015-2016)

De svalbardpolitiske målene er nedfelte i [Meld.St.32 \(2015-2016\)](#). Det må gjennomføres en dialog med justis- og beredskapsdepartement for å undersøke nærmere hvilke rammer og mål som omhandler næring og verdiskapning som planlegges videreført i ny stortingsmelding om Svalbard. Nasjonale mål og rammer for privat- og offentlig aktivitet i Longyearbyen er viktige premisser i planprosessen og utviklingen av den strategiske næringsplanen.

5.3.2 ARBEIDET MED NY STORTINGSMELDING OM SVALBARD

Regjeringen varslet på egne nettsider den 18.01.2023 at den starter arbeidet med ny [stortingsmelding om Svalbard](#). I planprosessen, så vil Longyearbyen lokalstyres medvirkning med regjeringens representanter i arbeidet med ny stortingsmelding være viktig for å avklare hvilke nasjonale mål og rammer som skal gjelde for lokal privat næringsutvikling i Longyearbyen.

Inntil at regjeringen har besluttet noe annet, så ligger de Svalbardpolitiske målene fast. Longyearbyen lokalstyre er eller forpliktet av Svalbardlovens 5te kapittel, [§ 29](#) til å forvalte fellesinteressene i Longyearbyen på en rasjonell, effektiv og bærekraftig måte i tråd med de målene som eksisterende og eventuelt ny stortingsmelding beslutter. De overordnede målene for svalbardpolitikken skal i tråd med

- En konsekvent og fast håndhevelse av suvereniteten
- Korrekt overholdelse av Svalbardtraktaten og kontroll med at traktaten blir etterlevd
- Bevaring av ro og stabilitet i området
- Bevaring av områdets særegne villmarksnatur
- Opprettholdelse av norske samfunn på øygruppen.

5.3.3 STATLIGE MÅL FOR MILJØVERN PÅ SVALBARD

Norges overordnede mål for miljøvern på Svalbard er å bevare den særegne villmarksnaturen på øygruppen. For å nå de overordnede målsettingene er det satt utførlige mål for miljøvernet på Svalbard.

- Svalbard skal på bakgrunn av sin internasjonalt viktige natur- og kulturarv være et av verdens best forvaltede villmarksområder.
- Innenfor de rammer traktats – og suverenitetsmessige hensyn setter, skal miljøhensyn veie tyngst ved konflikt mellom miljøvern og andre interesser
- Omfanget av villmarkspregede områder skal opprettholdes

- Flora, fauna og verneverdige kulturminner skal bevares tilnærmet uberørt, og de naturlige økologiske prosessene og det biologiske mangfoldet skal få utvikle seg tilnærmet upåvirket av aktivitet på Svalbard
- Det skal finnes store, og i det vesentlige urørte, naturområder på Svalbard som dekker behovet for referanseområder for klima- og miljøforskning
- Mulighetene for å oppleve Svalbards natur uforstyrret av motorisert ferdsel og støy skal ivaretas, også i områder som er lett tilgjengelige fra bosettingene.

Planarbeidet må sikre ivaretagelse av nasjonale mål for miljøvern på Svalbard.

5.3.4 NORGES KLIMAMÅL

Meld.St.32 (2015-2016) beskriver ingen konkrete klimamål for Svalbard. Longyearbyen lokalstyre må også etablere dialog med Justis- og beredskapsdepartementet for å undersøke nærmere om det vil komme egne klimamål for Svalbard i den nye stortingsmeldingen om Svalbard, alternativt om det skal legges til grunn at gjeldende [norske klimamål](#) skal være gjeldende for planarbeidet.

De statlige målene for Svalbard forvaltes i hovedsak av Justis- og beredskapsdepartementets polarutvalg hvor det eksisterer interdepartemental deltakelse. Polarutvalgets rolle er en operativ ivaretagelse av statens mål med Svalbard og dermed også de statlige rammer for samfunns- og næringsutvikling på Svalbard. Longyearbyen lokalstyre vil invitere polarutvalget med i planutviklingen og anser deres deltakelse i prosessen som avgjørende for planprosessen som skal lede til utviklingen av den lokale strategiske næringsplanen.

5.3.5 REGJERINGENS STRATEGI FOR INNOVASJONS- OG NÆRINGSUTVIKLING PÅ SVALBARD

Regjeringens mål for innovasjon- og næringsutvikling på Svalbard er nedfelt i regjeringens egen strategi for [innovasjon- og næringsutvikling på Svalbard](#). Det må avklares med Justis- og beredskapsdepartementet hvorvidt rammene i den statlige næringsstrategien skal hensynas i planarbeidet med den lokale næringsplanen. [LBG1] Regjeringen har uttalt tydelige mål i denne strategien som også utgjøre rammer for planprosessen med utviklingen av den lokale strategiske næringsplanen. 5.3.6 Planutviklingens forhold til andre nasjonale rammer og mål.

Longyearbyen lokalstyre må gjøre ytterligere undersøkelser med nasjonale myndigheter på hvilke andre statlige rammer og mål som kan påvirke arbeidet med planprosessen og utviklingen den lokale næringsplanen.

Stortingsmeldinger og statlige strategier som kan være relevant for næringsplanutviklingen i Longyearbyen må kartlegges og avklares med nasjonale myndigheter. Spørsmålet som må avklares er hvilke deler av statlig planverk som skal ivaretas i planutviklingen av den lokale næringsplanen. Relevant statlig planverk kan for eksempel omfatte:

- Regjeringens klimaplan mot 2030 og de nasjonale klimamålene.
- Nasjonal transportplan.
- Stortingsmeldinger og regjeringsstrategier.
- Lokale og regionale planer for Troms/Finnmark, Nordland og Viken fylkeskommune som kan få innvirkning på utviklingen av Longyearbyen.
 - Lokale havneplaner i Bodø, Narvik, Harstad og Tromsø
 - Statlige planer for flytrafikk til-fra Svalbard-Tromsø-Gardermoen.
 - Statlige planer for maritim trafikk til-fra Svalbard-Tromsø.

6 PLANPROGRAM

6.1 MÅL MED PLANPROSESS, PLANPROGRAM OG NÆRINGSPLAN

Overordnet mål omfatter alle faser fra oppstart av planprogrammet til gjennomføring av planprogrammet, inkludert utvikling og drift og fremtidige revisjoner av næringsplanen.

Mål i planprogram, planprosessen næringsplan	Ønsket resultat
Målet er å sikre at planprogrammet danner grunnlaget og mandatet for en planprosess med tiltak som leder til: • Forankring, involvering og medvirkning av målgrupper, interessenter og premissgivere. • Utvikle mål og tiltak for fremtidig verdiskapning og utvikling av privat norskeid næringsaktivitet i Longyearbyen. • Innhente og bruke relevant kunnskap om reelle behov og problemstillinger knyttet til næring- og verdiskapning og innovasjon som det eksisterer behov for å prioritere å løse. • Forventnings- og rolleavklaringer og ansvarliggjøring og forankring hos planeieren (politikk og administrativ ledelse) og mellom planeieren og målgruppene, interessentene og premissgiverne. • Ivaretagelse av åpenhet, offentlighet, likebehandling og god forvaltningsskikk i planprosessen ovenfor målgrupper og interessenter. • Nødvendige avklaringer og tydelig sammenheng mellom strategiske mål, tiltak, ressursbruk og uttak av gevinst. • Naturlig oppfølging av konklusjonene fra fagrapporten «næringsvennlig Longyearbyen lokalstyre». • Utrede og anbefale ulike modeller for organisering av Longyearbyen lokalstyres næringsarbeid som ivaretar planeierens styringsrett i næringsutviklingsarbeidet. • Longyearbyen lokalstyre har som mål å sikre gjennomføring av en rettferdig og åpen planprosess som gir hele næringslivet reelle muligheter for å påvirke den endelige næringsplanen innenfor rammene av nasjonale mål for næring og verdiskapning i Longyearbyen. • Gjennomføre en planprosess i tråd med Longyearbyen lokalstyres planstrategi som ble vedtatt 15.12.2020 i sak PS 83/2020 – planstrategi for Longyearbyen lokalstyre.	Ønsket resultat er å få gjennomført en god prosess for målgruppene, interessentene og premissgiverne som ivaretar: • God medvirkning, involvering av målgrupper, interessenter og premissgivere. • Utvikling av en lokal næringsplan som er tydelige og inneholder lokalpolitisk vedtatte rammer, strategier som er i tråd med nasjonale mål og rammer for næringsutvikling, verdiskapning og innovasjon på Svalbard. • Behov for forutsigbarhet for planeieren, næringslivet og premissgiverne. • Retningen og prioriteringer i arbeidet med næring, verdiskapning og innovasjon. • Behovet for å måle resultater i næringsarbeidet gjennom å utvikle og måle effekter, resultater og gevinster basert på KPIer. • Effektiv, rasjonell og bærekraftig ressursbruk på tilrettelegging for lokal offentlig næringsutvikling (både strategisk og operativt). • Longyearbyen lokalstyre skal oppfattes som en profesjonell utviklingspartner for lokalt næringsliv. • Innen 1 år fra en ny strategisk næringsplan er innført, så skal det gjennomføres måling på næringsvennlighet (etter modell fra forstudien). Her skal næringsvennligheten økes fra 2,45 til 4 i en skala på 1-6. • Utvikle relevante arenaer for samhandling og koordinering mellom nasjonale offentlige myndigheter, lokale myndigheter og lokalt næringsliv.

6.2 PLANPROGRAMMETS BESLUTNINGSPROSESS OG BEHOVET FOR REVISJONER AV NÆRINGSPLANEN

6.2.1 BESLUTNINGSPROSESSEN I PLANPROSESSEN

Lokalstyret vedtok sin lokale planstrategi 15.12.2020.

Utarbeiding av planprogram innebærer å lage en «plan for planleggingen» som inneholder beskrivelse av prosessen med utviklingen av næringsplanen, inkludert ressursbruk, medvirkning, involvering og kommunikasjon ovenfor målgrupper, interessenter og premissgivere.

Figuren viser planprogrammet for strategisk næringsplan sin plassering i Longyearbyen lokalstyres planprosess.

Longyearbyen lokalstyres strategiske næringsplan er dokumentet (planen) hvor lokalt folkevalgte gjennom politikk fastsetter rammer (mål, strategier, tiltak, ressursbruk og organisering), b.la for hvordan næringsarbeidet skal prioriteres, styres og organiseres i valgperioden. Rammer, mål og tiltak i den strategiske næringsplanen skal utvikles i tråd med allerede etablerte og politisk vedtatte planer i Longyearbyen lokalstyre og nasjonale rammer for næringsutvikling i Longyearbyen.

Anbefaling til strategisk næringsplan skal vedtas av lokalstyret etter innstilling fra miljø- og næringsutvalget og administrasjonsutvalget. Strategisk næringsplan vedtas som temaplan for næringsutvikling i tråd med Longyearbyen lokalstyres planstrategi, øvrige politisk vedtatte planer og nasjonale rammer for lokal næringsutvikling. Strategisk næringsplan skal ha et tidsperspektiv på perioden 2023 – 2027, som tilsvarer valgperioden for lokalt folkevalgte i Longyearbyen lokalstyre.

6.2.2 REVISJONER AV NÆRINGSPLANEN

Det skal planlegges med helhetlig revisjon av strategisk næringsplan en gang pr. valgperiode. I denne revisjonen er det naturlig å starte med analyser av aktuelle problemstillinger, behov og rammer som skal ivaretas (forstudier). Etter hvert aktualiseres utviklingen av nytt planprogram og prosjektplan for revisjonen av næringsplanen i tråd med gjeldende politisk vedtatte planstrategi og prinsippene om god forvaltningsskikk.

Årlige revisjoner planlegges utført for næringsplanens tiltaksdel. Den årlige revisjonen inkluderer en oppdatert status på arbeidet med målene, tiltakene og ressursbruken på arbeidet med lokal tilrettelegging for næringsutvikling og verdiskapning. I forbindelse med årlige revisjonene av strategisk næringsplan, skal bransjeforeningene i Longyearbyen medvirkes og involveres gjennom møter og/eller høringer. Tilsvarende skal statlige myndigheter ha mulighet for offentlig ettersyn av revisjonen. Revisjonen av strategisk næringsplan skal tas til politisk behandling i miljø- og næringsutvalget som innstiller til administrasjonsutvalget og lokalstyret.

7 PROSJEKTPLAN FOR FORPROSJEKTET - STRATEGISK NÆRINGSPLAN

Planeieren har utviklet prosjektplan for planprosessen til næringsplanen (forprosjekt næringsvennlig Longyearbyen lokalstyre). Prosjektplanen vil bygge på fagrapporten fra [forstudien i næringsvennlig kommune](#) og i tillegg ta hensyn til målutvikling for bærekraftig næringsutvikling og verdiskapning (inkludert sirkulærøkonomiske lokale behov i samfunns- og næringsutvikling).

Fagrapporten fra forstudien næringsvennlig kommune og prosjektplanen for utvikling av strategisk næringsplan er vedlagt planprogrammet.

Forstudien fra 2022 konkluderte med at det eksisterer et forbedringsområde knyttet til utviklingen av en lokal strategisk næringsplan som er politisk forankret.

Prosjektplanen for forprosjektet strategisk næringsplan for Longyearbyen skal sammen med planprogrammet bidra til at planeieren har dokumentert hvordan planprosessen skal gjennomføres på tid, kostnad og bidra til at ulike målgrupper, interessenter til strategisk næringsplan blir medvirket og involvert. Planens premissgivere skal også sikres tilstrekkelig mulighet for nødvendig offentlig ettersyn. Andre hensikter med prosjektplanen er ivaretagelse av planprosessens risikoelementer.

7.1 MEDVIRKNING, INVOLVERING OG FORANKRING

Prosjektplanen beskriver hvordan tilstrekkelig medvirkning, involvering og forankring av planarbeidet skal utføres ovenfor målgrupper, interessenter og premissgivere gjennom konkrete tiltak. Prosjektplanen beskriver også målgruppen, interessentene og premissgiverne.

7.2 MÅL OG RAMMER I PROSJEKTPLANEN

Her gis en kort beskrivelse av bakgrunnen for å sette i gang planarbeidet (forprosjektet), referanser til dokumentasjon som beskriver aktuelle problemstillinger og behov, samt prosjektspesifikasjon (mandat) og beslutning om å sette i gang prosjektet.

I tillegg presiseres mål for et eventuelt hovedprosjekt, med referanse til den overordnede målsetting. Deretter konkretiseres målet for forprosjektet. Ved behov kan også delmål defineres nærmere i prosjektplanen.

Forutsetningene og rammene gitt av oppdragsgiver og premissgiver, for eksempel tidsramme, tidspunkter, kostnader, ressursbruk, krav til kvalitetssikring og prioriterte nasjonale rammer skal også beskrives i prosjektplanen, alternativt ivaretas i planprosessen.

7.3 OMFANG OG AVGRENŚING

Her beskrives kort forprosjektets omfang, og hvordan det skal gjennomføres. Det skal også konkretiseres hva som ikke inngår i forprosjektet.

7.4 ORGANISERING (PROSESS OG PROSJEKTELEDELSE SAMT ØVRIGE ROLLER)

[Kupa](#) er valgt til prosjektleder og prosessleder i planprosessen. Valget er tatt etter en anbudsprosess vinter-vår 2023. Bakgrunnen for å velge ekstern prosess- og prosjektledelse knyttes til behov for kapasitet og kompetanse. Dokumentasjon på forespørsel, tilbud og anbudsprotokoll ligger allment tilgjengelig ved forespørsel til Longyearbyen lokalstyre.

Prosjektadministrasjonen vil bestå av prosjektleder, prosessleder og næringssjefen. Prosjektgruppens mandat er knyttet til gjennomførte møter med oppdragsgiver miljø- og næringsutvalget, som i juni 2023 har bedt om at det utvikles et planprogram og prosjektplan for gjennomføring av planprosessen. Prosjektadministrasjonen

rapporterer til styringsgruppen.

Prosjekteier og oppdragsgiver er Lokalstyret som er prosjektets øverste ansvarlige beslutningstaker. Lokalstyret oppnevner [miljø- og næringsutvalget \(7 medlemmer\)](#) som styringsgruppe. Styringsgruppen ledes av prosjektansvarlig som er Longyearbyen lokalstyres administrasjonssjef med støtte fra næringssjefen som også deltar i styringsgruppen. Styringsgruppen tilføres deltakere fra næringslivet gjennom å tilby bransjeforeningene [Visit Svalbard](#) og [Svalbard næringsforening](#) deltakelse med et medlem. Styringsgruppemøtene følger den politiske møtekalenderen for utvalgsmøter i Miljø- og næringsutvalget og holdes i tilknytning til utvalgsmøtene. Styringsgruppen er beslutningsdyktig når minst 50 % av medlemmene er til stede på styringsgruppemøtene. Det skal føres referater fra møtene som beskriver sakene og beslutningene som gjennomføres. Referatene fra styringsgruppens møter publiseres på egnet sted, slik at disse er lett tilgjengelig for allmennheten.

Administrasjonsutvalget skal forelegges saker som omhandler økonomi i planutviklingen. Lokalstyret, som overordnet politisk folkevalgt organ, fastsetter planprogram, prosjektplan og anbefalt utkast til strategisk næringsplan.

7.5 BESLUTNINGSPUNKTER, OPPFØLGNING OG MILEPÆLER

Prosjektplanen skal beskrive fortløpende beslutningspunkter/møter i prosjektplanen. I forarbeidene med beslutningspunktene skal prosjektplanen beskrive hva skal vurderes/beslutes og hvilken dokumentasjon/informasjon som skal være tilgjengelig. På beslutningsmøtene deltar styringsgruppen og det er viktig at prosjektplanen oppstiller dato for beslutningspunktene og hvilken dokumentasjon som skal følge med (beslutningsgrunnlag).

Prosjektplanen skal beskrive eventuelle milepæler i planprosessen. Milepælene utgjør gjerne etappemål som markerer fullførelsen av en eller flere aktiviteter i prosjektet/planprosess som er sentrale for å gå videre til neste trinn.

Prosjektplanen beskriver også eventuelle krav til rapportering til styringsgruppen mht. prosjektets mål, milepæler, økonomi og risikofaktorer.

7.6 RISIKOANALYSE OG KVALITETSSIKRING

Prosjektplanen skal beskrive de største risikofaktorene i prosjektet og gi en vurdering av hvor sannsynlig det er for at disse vil inntreffe og hvilken konsekvens dette kan få for måloppnåelsen i prosjektet. Prosjektplanen skal også beskrive tiltak for oppfølging av de største risikofaktorene, slik at sannsynligheten blir redusert.

7.7 GJENNOMFØRING

Longyearbyen lokalstyre har hentet inn ekstern kapasitet etter anbudsforespørsel på planprosessen for næringsplanen. Kupa er valgt, og vil bistå med sin kompetanse på prosess- og prosjektledelse i utførelsen av forprosjektet.

Planprosessen legger opp til høringsrunder, informasjon og kommunikasjon av planarbeidet på Longyearbyen lokalstyres nettside.

Planprosessen for forprosjektet med næringsplan gjennomføres i tråd med vedlagte prosjektplan. Prosjektplanen for planprosessen er utviklet etter malen fra Innovasjon Norge sin prosjektledermetodikk, PLP (prosjektledermetoden). Selve gjennomføringen utføres i tråd med nasjonal- og lokalpolitiske rammer, prioriteringer og beslutninger.

7.8 FORSTUDIEN

Gjennomført i 2023 i tråd med lokalpolitiske beslutninger fra lokalstyret vinteren 2022. Det foreligger en fagrapport med fire konkrete forbedringsforslag, der ett av disse er utviklingen av strategisk næringsplan for Longyearbyen.

7.8.1 FORPROSJEKTET, ANTATT VARIGHET 8-12 MND.

Forprosjektet startet i juni 2023 med å klargjøre mandat, leveranser og risikofaktorer sammen med Miljø- og næringsutvalget. Leveransen fra arbeidet i juni er anbefalt forslag til dette planprogrammet og vedlagte prosjektplan.

Forprosjektet skal planlegge for forbedringsområdene fra forstudien. Forprosjektet skal videre skrive den strategiske næringsplanens strategiske del, tiltaksdel og gevinstrealiseringsplan, og gjennomføre nødvendige tiltak for å sikre tilstrekkelig medvirkning i arbeidet fra definerte målgrupper, interessenter og premissgivere.

Den første versjonen av den strategiske næringsplanen for Longyearbyen lokalstyre legges ut på offentlig høring med frist for innspill fra målgruppene og interessentene. Longyearbyen lokalstyre gjør en vurdering og prioritering basert på det som i forstudien er definert som mal for vurdering og prioritering av innspill fra høringene.

Forprosjektet avsluttes med å ferdigstille den strategiske næringsplanen og legge denne frem for politisk behandling inkludert offentlig ettersyn og høring, før endelig politisk vedtak om å iverksette næringsplanen kan fattes i løpet av høsten 2024.

7.8.2 HOVEDPROSJEKTET (VARIGHET I HELE VALGPERIODEN FOR LOKALSTYRET – 4 ÅR)

Hovedprosjektfasen skal realisere de strategiske målsetningene i næringsplanens strategiske del ved å gjennomføre politisk besluttede tiltak fra tiltaksdelen innenfor rammene av den planlagte ressursbruken fra økonomidelen. Måling av resultater i

næringsarbeidet, basert på næringsplanens mål, tiltak og ressursbruk rapporteres til Miljø- og næringsutvalget, Administrasjonsutvalget og lokalstyret før det oversendes statlige myndigheter, som bidrar i finansieringen, for godkjenning og innarbeidelse i Longyearbyen lokalstyres årsregnskap og årsmeldinger.

I utgangspunktet vil de lokale ressursene for arbeidet med mål og tiltak fra næringsplanen kanaliseres via det lokalt etablerte næringsfondet for Longyearbyen.

Årlige revisjoner av tiltaksdelen i næringsplanen, inkludert helhetlig revisjon av næringsplanen innenfor valgperioden, se punkt 6.1.2.

7.8.3 STATUSRAPPORTER I PROSJEKTET

Prosjektplanen ivaretar krav til tilstrekkelig rapportering på fremdriften i planprosessen til planeieren. Prosjektrapporten skal gi status på prosjektplanens planlagte aktiviteter og risiko. Ved avvik skal det foreslås tiltak med forventet resultat.

7.8.4 SLUTTRAPPORTEN I PROSJEKTET

Prosjektplanen ivaretar krav til tilstrekkelig sluttrapport når en anbefalt strategisk næringsplan foreligger.

Sluttrapporten er den «administrative utkvittering» for forprosjektfasen og skal inneholde:

- Vurdering av forprosjektets måloppnåelse
- Gjennomføringen i forhold til politisk vedtatte prosjektplan (Gjennomføring i forhold til planlagt fremdrift, leveranser og økonomi)
- Erfaringer (eks. har prosjektorganiseringen og ressursdisponeringen fungert tilfredsstillende i henhold til planlagt fremdrift)
- Kostnader og finansiering (prosjektregnskap)
- Dersom prosjektet foreslår videreføring og operasjonalisering av en anbefalt strategisk næringsplan:
 - Politisk behandling i miljø- og næringsutvalget, administrasjonsutvalget og lokalstyret.
 - Politisk vedtak utløser 30 dagers offentlig ettersyn og høring.
 - Vurdering og forvaltning av innspill fra høringsrunden. Ny politisk behandling skal sikre endelig behandling, operasjonalisering og implementering.

8

OPPBYGGING OG UTVIKLINGEN AV
STRATEGISK NÆRINGSPLAN

Longyearbyen lokalstyre er eier av en fremtidig strategisk næringsplan. Den strategiske næringsplanen planlegges å inneholde beskrivelse av forutsetninger, rammer og valgt organisering for å nå planens definerte strategiske mål (strategiske del) og tiltak med ressursbruk (tiltaksdelen) samt hvordan gevinster av det offentlige næringsarbeidet skal måles og rapporteres kontinuerlig.

8.1 FREMTIDIG ORGANISERING AV ARBEIDET MED LOKAL OFFENTLIG TILRETTELEGGING FOR NÆRINGSUTVIKLING I LONGYEARBYEN.

Følgende rammer legges til grunn i planprosessen for å utrede og foreslå anbefalt organisering av det fremtidige offentlige næringsarbeidet

- Alternativer for hva som anses som mest effektiv, rasjonell og fleksibel organisering av det strategiske og operative næringsarbeidet.
- Tilstrekkelig ivaretagelse av prinsippene om god forvaltningsskikk, likebehandling og lokaldemokratiske prinsipper.
- Bruken av offentlige midler i arbeidet med tilrettelegging for privat næring i Longyearbyen må bygge på at ressursene fordeles rettferdig og i forhold til relevante behov som bygger på prinsippet om god forvaltningsskikk.
- Politisk styring av det offentlige lokale arbeidet med tilrettelegging for næringsutvikling skal ivaretas.
- Longyearbyen lokalstyres arbeid med tilrettelegging for lokal næringsutvikling er ikke en lovpålagt oppgave. Samtidig er Longyearbyen lokalstyres kjøp av tjenester til utviklingen av de offentlige tjenestene og tilrettelegging for lokal næringsaktivitet noe som næringslivet og Longyearbyen lokalstyre selv påvirkes av. Valgt fremtidig organisering av det lokale næringsarbeidet forutsetter samspill mellom planeier, næringsliv og premissgivere.
 - Næringslivet har behov for offentlige tjenester (skole og barnehage, tekniske tjenester, plantjenester, vei, vann og avløp, stimulering og regulering mv).
 - Ansatte i privat sektor (og offentlige virksomheter) har behov for offentlige tjenester og bolyst.
 - Planeieren Longyearbyen lokalstyre skal ha styringsretten til strategisk næringsplans strategier, tiltak, offentlig ressursbruk og organisering av arbeidet.

Målet er å se den lokale offentlige tjenesteproduksjonen for innbyggere og næringsliv i sammenheng med mål-tiltak og ressursbruk i næringsutviklingsarbeidet.

Nedenfor beskrives hvilke alternative organiseringer av næringsarbeidet som skal utredes i planprosessen.

8.2 NÆRINGSARBEIDET UTFØRES I EGEN REGI AV LONGYEARBYEN LOKALSTYRE.

Dette er en tradisjonell etatsorganisering i linjeorganisasjonen til administrasjonssjefen, der det er nære bånd mellom næringsfunksjonen, administrasjonssjef, politisk posisjon og opposisjon samt de politiske utvalgene som styrer og beslutter saker som omhandler lokal næringsutvikling, verdiskapning og innovasjon. Ukentlige møter mellom lokalstyrets leder, nestleder og leder av miljø- og næringsutvalget samt opposisjonen som følger opp næringsplanens strategiske del og tiltaksdel og fremmer nødvendige saker til politiske utvalg.

Næringsutviklingsarbeidet kan organiseres på flere alternative måter innenfor Longyearbyen lokalstyre.

- Stab & støttefunksjon (som det fungerer i dag).
- Sektor for samfunn og tekniske tjenester.
- Opprette en ny frittstående sektor næring som rapporterer direkte til administrasjonssjef og politisk nivå.

Alternativene som er beskrevet ovenfor bør også utredes med hensyn til om hele næringsplanen skal legges under alternativene, eller om deler av næringsplanen (strategisk ansvar og operativt ansvar for tiltak) skal

- ligge under anbefaling til valgt organisering (basert på alternativene ovenfor)
- alternativt, sette det operative arbeidet (tiltak) ut på anbud i tråd med Longyearbyen lokalstyres innkjøpsregelverk.

8.3 NÆRINGSARBEIDET SETTES UT I EGEN VIRKSOMHET

Flere fastlandskommuner velger å sette næringsfunksjonen og -arbeidet helt eller delvis ut i egen virksomhet. Når næringsarbeidet settes ut i egen virksomhet er stort sett årsaken relatert til ønske om større fleksibilitet, enn tilfellet er ved å organisere funksjonen internt i kommunen. Dersom næringsarbeidet settes ut i egen virksomhet, er det nødvendig å vurdere hvordan det skal sikres tilstrekkelig politisk styring og prioritering. En måte å gjøre dette på er å sikre at Longyearbyen lokalstyre har kontroll i virksomhetens beslutningsmakt i styret og årsmøtet. F.eks., dersom aksjeselskap velges, så bør Longyearbyen lokalstyre eie mer enn 67 % av aksjene i selskapet.

Øvrige eiere som kan inviteres inn til deltakelse i selskapet er næringslivet (bransjeforeninger) og staten ved Nærings- og fiskeridepartementet (som på vegne av staten har ansvaret for eierutøvelsen av statlige selskaper).

Longyearbyen lokalstyres egne rammer for å vurdere bruken av egen virksomhet til næringsarbeidet er definert i den politisk vedtatte [eierskapsmeldingen](#).

Utredning av alternativet bør selvsagt omfatte rammene fra eierskapsmeldingen, men også inkludere en vurdering og anbefaling til om det vil være hensiktsmessig å sette ut hele eller deler av næringsplanen til et næringsselskap (strategisk del og operativ del med tiltak).

8.4 OPPBYGGING OG STRUKTUR I DEN STRATEGISKE NÆRINGSPLANEN

8.4.1 VISJON FOR DET OFFENTLIGE NÆRINGSARBEIDET.

Forprosjektet skal utvikle visjon for næringsarbeidet i Longyearbyen som henger sammen med Longyearbyen lokalstyres visjon beskrevet i Longyearbyen lokalstyres lokalsamfunnsplan.

8.4.2 STRATEGISK DEL

Det skal utvikles en strategisk del av næringsplanen som skal inneholde befolkningsutvikling og utviklingen av næringslivet i Longyearbyen basert på historisk utvikling og prognose på +/- 5 til 10 år.

Videre skal den strategiske delen ta utgangspunkt i valgt scenario for Longyearbyen i et fremtidsperspektiv, der det så langt som mulig er tatt høyde for trender, trusler/muligheter, styrker/svakheter og nasjonale/internasjonale rammebetingelser. Det skal også vektlegges ivaretagelse av relevante samfunnsbehov og problemstillinger som det vil være rasjonelt å utfordre næringslivet til å løse. Med andre ord, alle forhold som kan påvirke lokal næringsutvikling, verdiskapning, innovasjon og bidra til å løse relevante samfunnsbehov.

Strategisk del skal beskrive hovedmål og delmål. Strategien må være realistisk og bygges opp rundt kartlagte og prioriterte behov og problemstillinger for å sikre verdiskapning i lokalt næringsliv. Den strategiske delen skal være i tråd med nasjonale rammer for næringsutvikling på Svalbard.

Målene som angis i den strategiske delen må være tydelige, konkrete og målbare. Målene må være realistiske å løse innenfor angitt tidsrom med de ressursene som stilles til rådighet.

Longyearbyen lokalstyre anses som eier av de strategiske målene i næringsplanen.

8.4.3 TILTAKSDEL

Det skal utvikles en tiltaksdel i næringsplanen som beskriver tiltakene som skal gjennomføres for å nå hovedmål og delmål. Hvilke tiltak som er aktuelle avhenger av hvilke strategier og mål som velges.

Tiltaksdelen skal være konkret, tydelig og målbar. Tiltakene skal være ansvarliggjort på relevante aktører og skal være realistiske å gjennomføre i tråd med de ressursene som stilles til rådighet i tiltaksarbeidet. Det skal utredes en stipulert og realistisk kostnad på de tiltakene som beskrives i tiltaksdelen og det skal være mulig å innhente finansiering til tiltakene.

Tiltakene skal skrives inn i planens tiltaksdel og peke direkte på planens strategiske del innenfor planperioden.

Som en del av tiltaksdelen skal også omfanget av kontinuerlig samhandling mellom Longyearbyen lokalstyre, næringslivet og staten beskrives.

Longyearbyen lokalstyre i samarbeid med bransjeforeningene anses som relevante ansvarlige på ulike tiltak i tiltaksdelen.

8.4.4 PROGRAM FOR GEVINSTREALISERING

I planprosessen må det utredes nærmere hvilke Key Performance Indicators (KPIer) som skal ligge til grunn for måling av måloppnåelse, tiltaksoppnåelse og ressursbruk i planperioden.

KPI er et måletall som brukes for å evaluere måloppnåelse. KPI'ene kan hjelpe Longyearbyen lokalstyre å sikre fortløpende resultater i arbeidet med å oppfylle strategiske mål og tiltak. Når strategisk næringsplan operasjonaliseres er KPI'er som er relevante for mål og tiltaksarbeidet og ressursbruken være etablert.

8.4.5 ØKONOMIDEL (RESSURSBRUK)

Planprosessen skal utvikle et budsjett som beskriver de økonomiske rammene for den strategiske næringsplanen. Det planlegges utvikling av årlige budsjetter med tiltak og mål.. Samtidig planlegges også budsjetter som ivaretar mål og tiltak i planperioden for den strategiske næringsplanen.

Økonomidelen av næringsplanen skal beskrive rutiner for tertial- og årsrapportering for næringsarbeidet. Den årlige rapporteringen på næringsarbeidet skal fremlegges Miljø- og næringsutvalget, Administrasjonsutvalget, lokalstyret og Nærings- og fiskeridepartementet for særskilt behandling. Nærings- og fiskeridepartementet skal godkjenne bruken av de årlige tildelingene som Longyearbyen lokalstyre mottar for å utføre næringsarbeidet lokalt. Samlet sett utgjør lokalpolitiske vedtak sammen med Nærings- og fiskeridepartementets godkjenning en del av Longyearbyen lokalstyre sin avleggelse av årsregnskap og årsmelding til politisk behandling.

8.4.6 AVGRENSNINGER, PRIORITERINGER OG PRINSIPPER FOR VEKTLÉGGING I PLANPROSESSEN

Planprogrammet og den fremtidige strategiske næringsplanen legger opp til at nasjonale svalbardpolitiske mål og rammer har forrang sammenlignet med lokale behov som ønskes løst. LL vil be om veiledning fra statlige myndigheter hvis det er lokale behov, ønsker og problemstillinger som avdekkes i planprosessen, eller i driften av fremtidig strategisk næringsplan som knyttes til lokal næringsutvikling, verdiskapning og innovasjon som ikke Longyearbyen lokalstyre kan svare ut.

Planprosessen skal ikke omfatte anbefalinger til justering av svalbardpolitiske mål og rammer. Planprosessen skal imidlertid konsultere Justis- og beredskapsdepartementet i forbindelse med utviklingen av en ny Svalbardmelding.

Planarbeidet skal videre avgrenses til tematikken som er avgrenset i fagrapporten fra forstudien næringsvennlig Longyearbyen lokalstyre. Det kan også bli nødvendig å gjøre ytterligere kartlegginger av flere behov som knyttes til planprosessen. Slike behov kan knyttes til analyser for å avdekke trusler, muligheter, styrker og svakheter for å definere hvilken posisjon Longyearbyen kan ta innen strategisk næringsutvikling. Planprosessen har ikke tatt høyde for finansiering av slike behov, så slik finansiering må innhentes som tilleggfinansiering i planprosessen.

Longyearbyen lokalstyres egen virksomhet som berører privat næringsaktivitet i Longyearbyen (jf. fagrapport forstudie næringsvennlig kommune) skal behandles i et eget delprosjekt. Dette gjelder.

- Innkjøpsfunksjon
- Service overfor næringslivet
- Informasjon og kommunikasjon, både internt og eksternt, med næringslivet
- Samhandling og samarbeid mellom næring, oppvekst, kultur og frivillighet.

9 TEMAER I PLANPROSESSEN

Rammene for tema som skal belyses i utviklingen av den lokale næringsplanen knyttes størst grad til at regjeringen i januar 2023 pekte på økende aktivitet, klimaendringer og ny sikkerhetssituasjon i Europa som utløsende for en samlet gjennomgang og mulig oppdatering og kursendringer i svalbardpolitikken. Disse faktorene utløser et nasjonalt behov for ny stortingsmelding om Svalbard som skal legges frem for stortinget våren 2024.

En viktig oppgave for Longyearbyen lokalstyre blir å koordinere lokal planutvikling med pågående nasjonalt arbeid med den nye svalbardmeldingen. I planutviklingen av strategisk næringsplan blir det viktig for Longyearbyen lokalstyre å sikre at næringsplanen ivaretar nasjonal politikk på næringsutvikling og i samarbeid med lokale

målgrupper, interessenter søker å ivareta forutsigbare rammer, strategier og ressursbruk på lokal næringsutvikling.

Det er viktig at temaene som berøres i utviklingen av næringsplanen er aktuelle og realistiske. Hvilke temaer som skal prioriteres i form av utvikling av strategi (mål, tiltak og ressursbruk) vurderes og besluttet i planutviklingen.

Den nasjonale forvaltning av mulige vekstimpulser for den helhetlige aktiviteten som skapes i offentlig og privat sektor vil utvikles i den nye svalbardmeldingen. Rammene for vekstimpulsene anses som premissgiver for næringsplanen. Med vekstimpulser defineres aktivitet som planlegges og utføres av private aktører og offentlig myndighet som skaper vekst i innbyggerantallet og press på kritisk samfunnsinfrastruktur i Longyearbyen.

Realisering av vekstimpulser både fra privat og offentlig sektor påvirker foruten lokalt aktivitetsnivå, også drift- og utvikling av private og offentlig tjenestetilbud, infrastruktur, innbyggerantall og bolyst i Longyearbyen. Eksempler på vekstimpulser som kan skape uønsket aktivitet og økende innbyggerantall og legge økende press på offentlig tjenestetilbud og samfunnsinfrastruktur lokalt:

- Lokale initiativer til verdiskapning og offentlig tjenesteyting fra offentlig- og privat sektor.
- Lokale gründers egne forretningsmessige initiativer.
- Bruk og tilrettelegging av arealer og boliger til offentlig og private formål i Longyearbyen.
- Nasjonale og lokale rammer for den offentlige tilretteleggingen for verdiskapning, innovasjon og næringsutvikling.

På tross av at vekstimpulser kan bidra til å skape en uønsket situasjon, så eksisterer også behov for utvikling og omstilling i deler av næringslivet, som kan bidra til opprettholdelse og utvikling av lokal næringsutvikling, verdiskapning og innovasjon, uten at det legger press på faktorene som er omtalt ovenfor. Eksempler på vekstimpulser som kan skape ønsket utvikling i Longyearbyen, ute å legge press på offentlig infrastruktur og tjenestetilbud.

- Lokale initiativer til verdiskapning i privat sektor som bidrar til økt omsetning og avkastning i næringslivet uten å drive frem vekst i innbyggerantall, press på offentlig infrastruktur mv.
- Lokale initiativer til offentlig tjenesteyting i offentlig sektor som bidrar til tilpasset offentlig tjenestetilbud basert på nasjonale perspektiver om innbyggerantall og næringsaktivitet i Longyearbyen.

Helhetlige rammer for offentlig forvaltning av samfunns- og næringsutvikling er viktig tema og ramme for planutviklingen av næringsplanen basert på behov for forutsigbar utvikling og omstilling av næringsaktiviteten i Longyearbyen.

Konklusjoner og anbefalinger fra forstudien og forprosjektet i «næringsvennlig Longyearbyen lokalstyre» skal prioriteres i planprosessen. Fagrapporten peker på fire forbedringsområder pluss bærekraftig næringsutvikling.

Dette planprogrammet prioriterer arbeidet med forbedringsområdet utvikling av strategisk næringsplan for Longyearbyen.

De interne forbedringsområdene som er angitt i fagrapporten organiseres i et eget delprosjekt med formål om å løfte Longyearbyen lokalstyres næringsvennlighet. De interne forbedringsområdene vil involvere og medvirke ledere, ansatte og tillitsvalgte internt i Longyearbyen lokalstyre.

9.1 ANDRE RELEVANTE TEMA I PLANUTVIKLINGEN AV NÆRINGSPLANEN

Planutviklingen prioriterer arbeidet med forbedringsområdene som er angitte i fagrapporten fra forstudien næringsvennlig kommune.

Det helhetlige arbeidet med lokal tilrettelegging for verdiskapning, innovasjon og næringsutvikling henger imidlertid sammen. I dette kapitlet ønsker vi å belyse områder som planutviklingen av næringsplanen har interesse av, men som pr. i dag bare unntaksvis kan medtas i planutviklingen, siden de økonomiske rammene for utviklingen av næringsplanen ikke strekker til.

Longyearbyen lokalstyres rolle og ansvar er å forvalte de nasjonale målene og interessene lokalt i Longyearbyen. Samtidig skal Longyearbyen lokalstyre tilrettelegge for det lokale næringslivets behov for egen verdiskapning og tilgang på og tilrettelegging for offentlige tjenestetilbud.

Næringslivet i Longyearbyen er opptatt av forutsigbarhet og tydelighet i de offentlige rammene for utøvelse av sin egen virksomhet, verdiskapningsmuligheter og innovasjon. Dette kommer frem bl.a. i forstudien næringsvennlig kommune, der en lokal næringsplan er ønsket for å oppnå større forutsigbarhet. Samtidig peker forstudien på lokale forbedringsområder innenfor offentlig tjenesteproduksjon.

Det er en lokal samstemthet i at den nye svalbardmeldingen vil påvirke både privat og offentlig sektor (verdiskapning og offentlige tjenester). En slik påvirkning vil få konsekvenser for sektorenes evne til å drive verdiskapning, innovasjon og offentlig tjenesteproduksjon. Hvor stor denne påvirkningen blir lokalt, og hvilke konsekvenser som oppstår er uklart, siden det ikke er kjent hvilke endringer som regjeringen vil legge frem for stortinget i den nye svalbardmeldingen våren 2024.

Planutviklingen av næringsplanen har ikke eksisterende økonomiske rammer for å forvalte regjeringens varslede plan for å legge om kursen i svalbardpolitikken.

En slik kursendring kan komme til å påvirke fremdriften i lokal planutvikling og dermed også påvirke utviklingen av de lokale rammene, strategier og ressursbruken på offentlig lokal tilrettelegging av arbeidet med næringsutvikling. En kraftig endring i nasjonale rammer for innovasjon og næringsutvikling på Svalbard kan utløse lokale behov for statlig og lokal tilrettelegging for omstilling. Slike hensyn er ikke ivaretatt i planutviklingen og det er et politisk og økonomisk spørsmål om hensynet bør ivaretas?

Longyearbyen kjennetegnes i dag av å være en fossilt drevet by med høye klimautslipp og høyt miljømessig avtrykk fra lokal aktivitet i privat/offentlig sektor og fra innbyggerne som danner grunnlaget for potensiell omstilling og utvikling innenfor

- Transport og logistikk (land, luft og sjø i Longyearbyen og mellom Longyearbyen-fastlandet og Ny Ålesund). Jf. forstudie på transport og logistikk som er lokalt finansiert)
- Energi (energiomstillingsprosjektet)
- By- og stedsutvikling (ikke påbegynt)

Alle punktene ovenfor er viktig for samfunns- og næringsutvikling i Longyearbyen, oppfyllelsen av nasjonale mål med Svalbard og Longyearbyen samt norske mål for klima- og bærekraftig utvikling og må omhandles som tema i utviklingen av næringsplanen.

9.2 ANDRE UTVIKLINGSBEHOV

Planprogrammet skal belyse utviklingstema med hensyn til prioritering, styring i arbeidet med tilrettelegging for lokal bærekraftig verdiskapning og innovasjon.

- Bærekraftig lokal verdiskapning og utvikling av offentlige tjenester.
 - Ivaretagelse av eksisterende lokal verdiskapning, næringsutvikling og innovasjon.
 - Longyearbyens posisjon i forhold til potensielt ny verdiskapning (styrker, svakheter, trusler og muligheter vs rammebetingelser/premisser).
 - Sertifiseringsordninger i lokalt næringsliv som understøtter samfunns mål om økt bærekraftig utvikling (fokus på bærekraftig utvikling: sosiale, økonomiske, klima- og miljømessige faktorer).
 - Nasjonal og lokal forvaltning av arealer til eksisterende og eventuelt behov for ny verdiskapning.
 - By- og stedsutvikling mht. klima- og miljøvennlige bygg, samfunnsinfrastruktur og behov for offentlige tjenester.
 - Potensiale for håndtering og gjenbruk av lokalt avfall og avløp. Effektiv og rasjonell verdikjede for håndtering av avfall, men også potensielt gjenbruk til næringsmiddel og energiproduksjon.

- Bærekraftig reiselivsnæring.
 - Utvikle felles mål og tiltak sammen med reiselivsnæringen med hensyn til bærekraftig utvikling.
 - Fokus på kvalitet foran kvantitet og volum.
- Tilnærming til effektive, rasjonelle og bærekraftige transport og logistikkjenester (transport og logistikk av varer, gods, avfall og personer i luftfart, sjøfart og vei/land transport).
 - Samkjøring av behov og løsninger.
 - Redusere klimautslipp og påvirkning av ytre miljø.
 - Tilrettelegging (stimulering, reguleringer og ny teknologi som potensielt kan bidra til større effektivitet, økt bærekraft og rasjonelle løsninger/tilbud).
- Tilrettelegging for lokal bolyst for Longyearbyens innbyggere og ansatte i privat og offentlig sektor.
 - Tilpasset lokale handels og servicetilbud til lokal aktivitet og innbyggerantall.
 - Løsninger for å utvikle, forvalte og finansiere fellesgodeinfrastruktur som ivaretar bolyst og næring.
- Utdanningssektoren (grunnskole, videregående og høyere utdanning).
 - Sikre tilpasninger i utdanningssektoren som bidrar til at utdannings- og forskningssektoren stimuleres til felles arbeid med å løse lokale problemstillinger og samfunnsbehov.

Målgrupper, interesser og premissgivere.

- Bygg og anlegg.
- Transport og logistikk (landtransport, sjøtransport og lufttransport)
- Næringsmiddelproduksjon (lokal matproduksjon basert på lokale råvarer og avfall).
- Energiproduksjon ut over Svalbard Energi AS sin produksjon, f.eks. basert på avfall)
- Space og romteknologi
- Avfallsbransjen (gjenbruk og resirkulering av forbruksvarer, avfall og avløp).
- Kommunikasjon (kommunikasjonsteknologi)
- Bærekraftig og regenerativ reiseliv- og destinasjonsutvikling.
- Nasjonale og lokale offentlig myndighet og offentlig eide virksomheter med aktivitet i Longyearbyen.
- Utdanning- forskning- og utvikling.

De nasjonale målene som ble satt i den siste stortingsmeldingen har skapt økt lokal aktivitet, og har sannsynligvis vært sterk bidragsyter til befolkningsutviklingen i Longyearbyen på ca. 10 % årlig vekst de siste 10 årene.

Turnover på personer og familier som bor og virker i Longyearbyen er høy og antall innbyggere av Longyearbyen har økt jevnt med ca. 10 % hvert år, de siste 10 årene. Omstillingen av Longyearbyen til et bærekraftig samfunn er nødvendig, men hastigheten i omstillingsarbeidet til et bærekraftig samfunn og næringsliv opprettholder ikke tilstrekkelig fart som kreves for at samfunn og næringsliv skal klare å levere på nasjonale klima- og miljømål innenfor 2033.

For å lykkes med omstillingsarbeidet aktualiseres også omstilling i offentlig sektor som skal forvalte og tilrettelegge for næringslivet med offentlige tjenester og offentlig lokal tilrettelegging for norsk næringsutvikling.

Spørsmålet er hvilke modeller og forvaltning som nasjonale og lokale myndigheter bør iverksette for på best mulig måte ivareta den eksisterende lokale verdiskapningen, samt tilrettelegge for nye former for verdiskapning.

Et sentralt spørsmål i arbeidet med samfunnsbehov og lokal verdiskapning, innovasjon og utvikling, er hvordan de uløste behovene skal forvaltes, ivaretas og hvilke ressurser som skal inkluderes i utviklingen av løsningene og hvilke roller og ansvar de ulike aktørene har i å løse samfunnsbehovene. Kommunenes sentralforbund (KS) har utviklet en håndbok med oppskrift i lokal samskapende innovasjon «La oss gjøre det sammen» som i kombinasjon med Longyearbyen lokalstyres prosjektmodell kan bidra til å utvikle en lokal metodisk tilnærming til hvordan Longyearbyen i fremtiden skal løse samfunnsbehov og utfordringer.

Planprogrammet bør belyse forslag til prinsipper for hvordan fremtidens utviklings- innovasjons- og omstillingsarbeid i grensesnittet mellom verdiskapning i næringslivet og nasjonal og lokal offentlig tilrettelegging og tjenesteproduksjon ovenfor privat næringsliv og innbyggere skal ivaretas. Dette temaet bør også omhandles i delprosjektet som omhandler interne forbedringsområder i Longyearbyen lokalstyre (jf. fagrapport fra forstudien næringsvennlig kommune).

Konsekvensene av fraværet av samskapning og metoder for å forvalte lokale samfunns- og verdiskapningsbehov er ikke kartlagte, men noen kjennetegn eksisterer innenfor arbeidet med

- Energiomstilling (potensialer for gjenbruk av lokalt avfall til sirkulærøkonomiske prosjekter innenfor energi- og matproduksjon)
- Omstilling innenfor by- og stedsutvikling av Longyearbyen (klimatilpasninger, byfornyelse, mobilitetsbehov og miljøutfordringer i bytransport)
- Næringsutvikling og verdiskapning (tilrettelegge for bærekraftig verdiskapning)

I forhold til transport og logistikk, så kan nasjonal og regional infrastruktur på fastlandet utgjøre rammebetingelser for utviklingen av bærekraftig lokal transport og logistikk som påvirker innbyggere og næringsliv i Longyearbyen. Herunder:

- Kommunalt eide havner i Bodø, Narvik, Harstad og Tromsø.
- AVINOR eide/drevne flyplasser (Gardermoen, Bodø, Evenes og Tromsø)
- Transportforbindelser av betydning for person- gods og avfallstransport for Longyearbyen.
 - Togforbindelser inn til Narvik og Bodø.
 - Private sjøruter mellom Longyearbyen, Ny-Ålesund og fastlandet.
 - Flyforbindelser mellom fastlandet, Longyearbyen og Ny-Ålesund.

Det eksisterer to store statlige aktører og flere mindre som eier boliger og næringsbygg i Longyearbyen. Det er behov for

- Kartlegge status og situasjon for næringsbygg- og boliger (stort behov)
- «villboing» i Longyearbyen krever nærmere vurderinger mht lovhjemmel og sanksjoner/tiltak.

9.3 ANDRE RELEVANTE TEMA I PLANPROSESSEN FOR STRATEGISK NÆRINGSPLAN

Andre tema som aktualiseres i planprosessen kan være aktuelle å løse i planprosessen, eller ta med som mål/tiltak i den strategiske næringsplanen.

- Kontinuerlig innhenting av relevante analyser.
 - Trender og utvikling i lokalsamfunnet (privat og offentlig sektor) som påvirker lokalsamfunnet og gir interessenter, målgrupper og premissgivere tilstrekkelig innsikt og beslutningsgrunnlag for lokal samfunns- og næringsutvikling.
 - Samfunnsutvikling (befolknings- og næringsutvikling)
 - Økonomisk utvikling (offentlig- og næringsøkonomisk utvikling)
 - Trender og utvikling nasjonalt og internasjonalt som påvirker lokalsamfunnet og gir interessenter, målgrupper og premissgivere tilstrekkelig innsikt og beslutningsgrunnlag for lokal samfunns- og næringsutvikling.
- Longyearbyen lokalstyre skal øke sin målte næringsvennlighet fra 2022, fra 2,45 til 4 på en skala fra 1-6 (jf. fagrapport forstudie «næringsvennlig Longyearbyen lokalstyre»).
- Avdekke hvilke behov som eksisterer for å opprettholde tilstrekkelig kapasitet og kunnskap i lokal offentlig tilrettelegging og støtte for lokal næringsutvikling i Longyearbyen hos målgrupper, interessenter og premissgivere.
 - Kompetansetiltak for lokalt næringsliv
 - Kunnskapstiltak for å sikre økt felles forståelse for lokal verdiskapning, næringsutvikling, nasjonale rammer for næringsutvikling
 - Informasjons- og kommunikasjonstiltak
 - Tilgjengeliggjøring og koordinering av lokale/nasjonale virkemiddelordninger
- Longyearbyen lokalstyre skal øke sin målte næringsvennlighet fra 2022, fra 2,45 til 4 på en skala fra 1-6 (jf. fagrapport forstudie «næringsvennlig Longyearbyen lokalstyre»)

- Hvordan kan Longyearbyen lokalstyre jobbe strategisk for at Longyearbyen
 - Ikke skal vokse i antall personer.
 - Utvikle gode rammer for å skape stabile, robuste helårslige arbeidsplasser.
 - Skape et profesjonelt arbeidsliv med ryddige arbeidsforhold
 - Lønnsbetingelser i tråd med tilsvarende bransjer/virksomheter på fastlandet.
 - Tilrettelegge for kommersielle, offentlige og samhandlende konsepter mellom offentlig og privat sektor som understøtter og bidrar til økt bærekraft (klima-miljø, sosialt og økonomisk (også sirkulærøkonomi))
- Organisering og finansiering av det lokale offentlige tilretteleggende næringsarbeidet

9.4 ANDRE UTVIKLINGSBEHOV

Gjennomføring av andre utredninger gjennomføres innenfor eksisterende økonomiske rammer. Øvrige relevante utredningsbehov forelegges administrativ og politisk avklaring for prioritering og beslutning.

9.5 BEHOVENE FOR MEDVIRKNING, INVOLVERING OG SAMHANDLING

Longyearbyens næringsliv, lokale myndigheter og samfunn opplever nærvær i form av både lokale, nasjonale rammer som kan påvirke næringslivets egne evne til lokal næringsutvikling, verdiskapning, innovasjon og bolyst. Et sentralt element i planutviklingen er derfor å få til en samhandling og samarbeid mellom planeieren Longyearbyen lokalstyre og målgrupper, interessenter og premissgivere. Målet med slik samhandling er å medvirke, involvere og skape større forutsigbarhet samt motvirke negative konsekvenser for alle parter i forhold til lokal næringsutvikling, verdiskapning og innovasjon.

9.5.1 LOKALE MYNDIGHETER OG LOKALT NÆRINGSLIV

Longyearbyen lokalstyre og andre lokale myndigheter har ansvaret for lokal samfunnsutvikling og tilrettelegging for lokal næringsutvikling inkludert rammene som tilrettelegger for næring, verdiskapning og innovasjon. Lokale myndigheters ansvar knyttes opp i de nasjonale rammene for samfunns- og næringsutvikling i tråd med Svalbardlovens 5te kapittel, Svalbardmiljøloven og lokalt vedtatte samfunnsplaner, forskrifter og utvikling/drift av lokale offentlige tjenester. I tillegg til Longyearbyen lokalstyres lokale myndighetsområder og ansvar, finnes også ulike statlige tilsyn som påvirker næringsutvikling, verdiskapning og innovasjon lokalt.

Det lokale myndighetsnivået skal sikre at samfunns- og næringsutviklingen skjer innenfor nasjonale rammer og så langt det er mulig, sikre at lokalt næringsliv behov tilfredsstilles. Longyearbyen lokalstyre er derfor helt avhengig av et velfungerende samspill mellom næringsliv, statlige myndigheter/tilsyn og seg selv i samfunns- og

næringsutviklingsarbeidet. Lokale myndigheters mål er bl.a å sikre ivaretagelsen av lokal styring, prioritering og ivaretagelse av statens og det lokale næringslivets behov. Lokale myndigheter bør etterstrebe å levere forutsigbare, rasjonelle, effektive og bærekraftige offentlige rammebetingelser og tjenester ovenfor lokalt norskeid næringsliv.

Longyearbyen lokalstyre som lokal myndighet og planeier av planprosessen og den strategiske næringsplanen er godt involverte i prosessen med administrativ og politisk deltakelse.

7.5.3 NASJONALE MYNDIGHETER OG LOKALT NÆRINGSLIV.

Nasjonale myndigheter har ansvaret for helheten og rammene i svalbardpolitikken gjennom utvikling og tilgjengeliggjøring av lover, forskrifter og jevnlig stortingsmeldinger og strategier som påvirker Svalbard og Longyearbyen. Det nasjonale ansvaret skal sikre at overordnede behov for styringen av Svalbard og Longyearbyen ivaretas i tråd med nasjonale interesser. Regjeringen peker spesielt på at utviklingen de siste årene med klimaendringer, økt aktivitet og en ny sikkerhetssituasjon i Europa som årsaker til nye utfordringer rundt Svalbard. Dette gjør det nødvendig med nye nasjonale tilpasninger. Slike tilpasninger bør gjøres mest mulig forutsigbart for Longyearbyens næringsliv.

Næringslivet lokalt peker på behov for større grad av felles involvering, medvirkning i spørsmål som vedgår nasjonale behov fra nasjonale myndigheter. Nasjonale myndigheter, bør på tross av behov for nasjonale tilpasninger på Svalbard etterstrebe å levere forutsigbare, rasjonelle, effektive og bærekraftige offentlige nasjonale rammebetingelser og tjenester ovenfor lokalt norskeid næringsliv.

Planprosessen utløser behov for større og bredere medvirkning og involvering av nasjonale, lokale myndigheter og næringslivet i planprosessen og realiseringen av en fremtidig næringsplan. Nasjonale myndigheters roller, ansvar og oppgaver på Svalbard gjør at nasjonale myndigheter bør være representert i planprosessen for næringsplanen. Et mål kan f.eks. være at nasjonale myndigheter deltar med observatørstatus.

7.5.4 UTDANNING, FORSKNING OG LOKALT NÆRINGSLIV.

Utdanningsinstitusjonene (grunnskole, videregående skole og høyere utdanning) i tilknytning til Longyearbyen skal knyttes nærmere lokalt næringsliv. Et vesentlig spørsmål er hvordan utdanningsinstitusjonene kan tilnærme seg lokalt næringsliv sine relevante behov for kunnskap, forskning og samtidig inspirere unge mennesker i utdanning til å bidra i å løse viktige lokale offentlige og private behov for kompetanse og kapasitet. Et sentralt spørsmål er hvordan et slikt samarbeid kan komme i gang på regelmessig og kontinuerlig basis.

10 FREMDRIFTSPLAN

PERIODE	HVA	RESULTAT	SKAL LEDE TIL	DELTAKENDE	STATUS
2022/2023	Forstudie	Fagrapport med forslag til anbefalte forbedringsområder i næringsarbeidet	Forprosjekt næringsvennlig kommune	LL, næringsliv	Gjennomført
Mai-september	Politisk mandat for planprogram, planprosess og forprosjektplan.	Anbud (valg av prosjekt og prosessledelse) Avklare politisk mandat for planprosess. Utvikle planprogram for strategisk næringsplan, inkludert prosjektplan for gjennomføring av planprosessen	Oppstart planprosess	LL, Kupa	Pågående
September 2023	Planprogram og prosjektplan	Politisk behandling av forslag til planprogram og prosjektplan Politisk beslutning mht oppstart av planarbeidet.	Offentlig ettersyn og høring på planprogram (planprosess)	Målgrupper, interessenter og premissgivere.	Planlegges
September-oktober 2023	Planprogram og prosjektplan	Høring og offentlig ettersyn	Oppstart planprosess	Målgrupper, interessenter og premissgivere.	Planlegges
Oktober-november 2023	Planprosess	Oppstart planprosess Innspill fra høringsrunde tas med inn i planprosessen. Konstituering av forprosjektets styringsgruppe	Oppstart av planprosess	Styringsgruppen og prosjektadministrasjonen	Planlegges
November-desember 2023	Planprosess	Oppstart planprosess.	Hovedaktiviteter og tiltak i prosjektplanen for næringsplanen iverksettes	Prosjektadministrasjonen i samarbeid med målgrupper, interessenter og premissgivere	Planlegges
1. halvår 2024	Planprosess	Planutvikling Workshop med målgrupper, interessenter og premissgivere i tråd med planprogram og prosjektplan	Hovedaktiviteter og tiltak i prosjektplanen for næringsplanen gjennomføres	Prosjektadministrasjonen i samarbeid med målgrupper, interessenter og premissgivere	Planlegges
2.halvår 2024	Planprosess	Planutvikling Skrivearbeid på næringsplanen. Behandling av anbefalt forslag i styringsgruppen.	Styringsgruppens anbefaling til politisk behandling av ny strategisk næringsplan for Longyearbyen lokalstyre	Prosjektadministrasjonen i samarbeid med styringsgruppen	Planlegges
2. halvår 2024	Planprosess	Politisk behandling av forslag til strategisk næringsplan Politisk beslutning mht anbefalt strategisk næringsplan + offentlig ettersyn og høring (30 dager)	Høringsinnspill og bearbeiding av innspill for endelig politisk behandling av strategisk næringsplan	Målgrupper, interessenter og premissgivere	Planlegges
2. halvår 2024	Planprosess	Endelig politisk behandling av anbefaling til strategisk næringsplan	Operasjonalisering av planen	Planeier	Planlegges

PERIODE	HVA	RESULTAT	SKAL LEDE TIL	DELTAKENDE	STATUS
2025-2027	Operasjonalisering og årlige revisjoner	Iverksettelse av tiltaksarbeidet	Kontinuerlige målinger av gevinst og årlige revisjoner	Planeier	Planlegges
2027	Revisjon av næringsplanen	Revidering av strategisk næringsplan	Forstudie ny strategisk næringsplan	Planeier	Planlegges

11 BUDSJETT FOR PLANPROSESSEN MED STRATEGISK NÆRINGSPLAN

Vedlagte budsjett omfatter gjennomføringen av planprosessen (forprosjektet næringsvennlig kommune).

Følgende risikoelementer eksisterer i forhold til budsjett og økonomi i planprosessen.

FINANSIERING

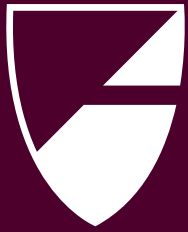
- Det pågår for øyeblikket et arbeid mot Justis- og beredskapsdepartementet samt Nærings- og fiskeridepartementet som har til hensikt å få avklart betaling for eget ressursbruk ifm forvaltning av statlige COVID-19 midler til lokal reiselivsnæring.

KOSTNADER

- Det kan komme utrednings- og kartleggingsbehov i planprosessen. Slike er ikke finansierte.
- Merarbeid og påfølgende kostnader som påføres planprosessen i forbindelse med at regjeringen har varslet oppstart med ny Svalbardmelding (jan 2023).

KOSTNAD	BELØP	FINANSIERING	BELØP
Gjennomføring av planprogrammet	1 000 000	Longyearbyen Lokalstyre	500.000
• Prosessledelse • Prosjektledelse • Gjennomføring av ◦ workshop ◦ møter ◦ informasjonstiltak		Omstillingsmidler fra Nærings- og fiskeridepartementet*	500.000
Totalt	1 000 000	Totalt	1 000 000

*Gjenstående midler fra statlig finansiering fra nærings- og fiskeridepartementets bevilgning.

LONGYEARBYEN LOKALSTYRE

UNIKT ► TRYGT ► NÆRT ► SKAPENDE